

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 30. A quo Judice crimen concubinatus puniendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Sic clerici contravenientes SS. Canonum hanc cohabitationem & conversationem prohibentium constitutionibus jubentur deponi, & fœmina à liminibus ecclesiæ arceri. *cit. can. clericus solus. can. clericus vel continentes. dist. 81.* Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, si ter monitus inveniatur loqui vel conversari cum fœmina suspecta de fornicatione cum eo, dicuntur excommunicandi, & fœmina canonicè puniendi. *cap. si quis b. r. Mulier etiam, cum qua nimiam familiaritatem habet clericus, olim in monasterium detrudi debebat. c. fraternitatis. dist. 34. Gloss. fin. in c. 2. b. r. v. canonicè.* Verùm de his accuratius paulò post, ubi agitur de pœnis concubinariorum, cum hæc etiam extendi videantur ad habentes etiam extra concubinatum cum istiusmodi suspectis mulieribus conversationem, dicente Trident. *sess. 25. c. 14. prohibet S. Synodus quibuscumque clericis ne concubinas aut alias mulieres, de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extra domum detinere aut una cum illis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à SS. Canonibus, vel statutis ecclesiarum puniantur.*

Quæst. 28. Concubinatus & clericus concubinaris quis, & quæ dicatur concubina?

Resp. Concubinatus, de quo hic, est illicitus, frequentatus seu consuetudinaris concubitus cum fœmina aliqua soluta in domo sua vel alibi commorante. *Farinac. pr. crim. p. 5. quæst. 138. num. 3.* Et sic clericus concubinaris dicitur non tantum ille, qui mulierem talem domi retinet continè instar uxoris, ut volunt jura civilia. *Bartol. in L. concubinam. ff. de concubinam.* Sed secundum Jus canonicum etiam ille, qui eam alibi habet, & continuam cum ea consuetudinem habet. *Farinac. loc. cit. num. 10. Bellet. disq. cleric. p. 1. §. 15. de discip. cler. num. 59. Leo. in thes. for. eccles. p. 3. c. 4. num. 27. Barbof. ad c. sicut. h. r. num. 3. citans alios, Pirh. h. r. num. 13.* Unde jam etiam patet, quæ dicatur concubina. Neque hic faciendum discrimen, inter concubinam, focariam, meretricem, quæ qualiter aliàs juxta jus civile notabiliter differant. Vide apud me *for. benef. p. 3. quæst. 216. num. 5.* De cætero ad concubinatum in ordine ad pœnas incurrendas requiritur concubitus repetitus cum una vel pluribus, saltem bis. *Pirh. loc. cit. Reiffentuel. num. 13. citans Nav. quem pro contrario citat Pirh. cum in criminibus duæ vices sufficiant ad consuetudinem. Can. 11. an. 25. q. 2. junctâ Gloss. v. usum. & L. deinceps. C. de episcop. audient.*

Quæst. 29. Qualiter concubinatus & concubinaris dicatur notorius?

Resp. Dicitur talis vel per sententiam definitivam vel confessionem judicialiter factam declaratus. Et hæc dicitur notoreitas juris, *c. ult. b. r.* Vel quando nulla legitima oppositione aut alia tergiversatione repetiti concubitus possunt celari. Quæ dicitur notoreitas facti. Vel dum post legitimas superioris sui monitiones mulierem scandali causam dimittere à domo sua non vult, aut negligit; vel in domo tertii detinere pergit. Quòd factum ad notoreitatem præsumptionis, quæ ex

certis factis & circumstantiis quid à jure pro veritate habetur spectat. vide me *loc. cit.* Porro ad probandum plenè concubinatum non sufficit probare cohabitationem, sed ipsi concubitus probari debent. Neque etiam probatio de voce publica & fama. vide me de hoc pluribus *loc. cit. quæst. 217. num. 1.*

Quæst. 30. A quo Judice crimen concubinitus puniendum?

1. Resp. primò: Non potest esse quæstio de clerico concubinario; cum certum sit illum de cætero ob alia non privatum privilegio fori quò ad personam à Magistratu sæculari non magis ob concubinatum, quam ob alia crimina non excepta puniri posse; quia etiam, dum aliàs crimina sunt mixti fori, & est locus præventioni, id intelligendum in ordine ad laicos; cum crimina clericorum solum à Judice ecclesiastico cognosci & puniri possint. *Delb. p. 1. c. 10. du. 1. §. 1. num. 31.* Unde remanet quæstio de concubinario laico & concubina clerici, ad quam

2. Resp. secundò: Concubinatus laici est delictum fori mixti, & sic cognosci & puniri potest tam à Judice sæculari, quàm ecclesiastico, prout quis eorum prævenerit. Rationem dat *Delb. l. c. num. 23.* quia concubinatus (intellige etiam laici) adversatur tam juri canonico quàm civili, & ab utroque prohibetur *Azor. p. 2. l. 3. c. 53. q. 2. dicens esse sententiam magis receptam. Bellet. loc. cit. tit. de favore cler. real. §. 4. num. 52. Vener. in exam. episc. l. 3. c. 37. num. 99. Bobadil. in polit. To. 1. l. 2. c. 17. num. 53. Felin. in c. cum generale, de foro compet. num. 13. Barbof. ad Trident. sess. 24. c. 8. & alii, quos citat & sequitur Delb. cit. num. 23. contra Abb. in c. cum generale. Vulpium in for. eccles. c. 41. num. 51. Bermond. tit. de pub. concub. vers. punitus. fol. 304. Cuchum instit. l. 2. tit. 6. num. 101. Honor. in decret. l. 5. tit. 26. Megal. in promptuar. vel causa spirit. num. 20. & v. concubinum. 10. Clar. in pr. l. 4. v. fornicationum. 6. & alios, docentes, concubinatum esse tantum fori ecclesiastici, eò quòd à solo jure canonico prohibeatur & puniatur, ut *Alex. in L. ex facto, §. si rogatus ff. ad S. C. Trebell. num. 13. Jo. Garc. in rubr. eod. de secundis nupt. Bermond. loc. cit. fol. 391. num. 2. Socin. in L. cum avus. ff. de condit. & demonstr. num. 65. quorum sententiam satis probabilem dicit Delb. l. c. n. 24.* Et ei favere praxin, quæ Judices sæculares regulariter non puniunt hoc delictum, nisi quatenus requisiti ab ecclesiasticis tanquam brachium sæculare. De cætero ex eo, quòd concubinatus sit delictum fori mixti, rectè infert *Delb. l. c. num. 28.* Prælatum ecclesiasticum non tantum tunc ordinariè posse illud punire, quando concubinaris ter monitus in peccato & excommunicatus in excommunicatione per annum, aut etiam concubina ter monita non respicit; sed & absolute.*

3. Resp. tertio: Concubina clerici à Judice ecclesiastico puniri potest. *Zerol. in pr. episc. p. 1. v. concubinaris. Bellet. disq. cler. p. 1. de discip. cler. §. 15. num. 64. Marth. de jurisd. p. 4. cas. 44. & alii, quos citat & sequitur Barbof. in c. si quisquam, h. r. num. 4. Pirh. h. r. num. 6. qui etiam ex Abb. in cit. c. num. 4. & Gloss. in c. eos qui. dist. 32. hanc dat rationem; quòd, si fœmina*

mina

trina delinquant eum clerico contra decorem Ordinis ecclesiastici, subjiciantur jurisdictioni Judicis ecclesiastici; quia committunt quasi sacrilegium. Verum ratio communis est, quod, si plures simul delictum committant, omnes ab eodem Judice puniendi sint, ne continentia causæ dividatur. juxta *c. nulli de Judic. adeoque si clericus cum laico delinquat, uterque reus apud Judicem ecclesiasticum velut digniorem forum fortitur. Pirh. loc. cit. citans Menoch. de arb. cas. 371. à num. 12.* Item quod, cum correlativorum eadem sit ratio, & dispositio loquens de uno procedat etiam de altero, concubina, quæ habet causam communem cum concubinario clerico, estque correlativa ad illum, non secus ac ipse clericus per Judicem ecclesiasticum puniendâ. Barbof. *loc. cit.* quæ rationes evincere videntur, concubinas clericorum non tantum posse puniri à Judice ecclesiastico sed & ab eo solo puniri debere, ut id ipsum docent Abb. *in c. cum sit generale. de for. comp. num. 25.* Jafon. *in l. penult. ff. de jurisd. omni. Judic. num. 17.* & alii apud Barbof. *loc. cit.* Saltem ubi concubina excommunicata iterum cum clerico delinquit. Quin &, quidquid sit de aliis criminibus commissis à clerico cum laico, absolute à solo Judice ecclesiastico posse puniri concubinam clerici, cum communiore tenet Reiffenstuel. *h. t. num. 28.* His non obstante, quod solus laicus sit Judex competens concubinae clerici peccantis cum laico, de quo vide me *ad lib. 2. quest. 158. n. 2.* Unde jam etiam admitrenda non est distinctio illa, quâ aliqui volunt, concubinas publicas à seculari Judice judicari posse, non verò occultas, ne clerici in foro seculari infamentur. Barbof. *loc. cit.* De cætero notat Pirh. *loc. cit.* cum Laym. *l. 4. tr. 9. c. 4. num. 10.* Hæc in praxi non observari, dum passim Judices seculares contra mulieres suspectas & concubinas delinquentes cum clericis procedere soleant.

Quæst. 31. An & qualiter Index ecclesiasticus procedere possit cum concubinariis ad excommunicationem?

Respond. ad primum: Possit Episcopum concubinarium tam laicum quam clericum excommunicare. constat ex Trident. *Sess. 24. c. 8. de reform.* ubi decernitur, possit Episcopum trina monitione præcedente ferre in concubinarium excommunicationis pœnam. item *Sess. 25. c. 14.* Et in specie, quod clerici in sacris constituti debeant excommunicari, etiam, dum de fornicatione cum famina suspecti post trinam monitionem inveniuntur cum eadem confabulari vel conversari, dicitur *c. 2. h. t.* Siquidem, si post trinam admonitionem inveniatur cum ea conversari, factus jam est concubinarium notorius præsumptione juris & de jure, quam jura habent pro veritate, & sic potest excommunicari. Host. *in sum. h. t. num. 4.* Sic statuitur *c. clericos. h. t.* Quod si clerici in sacris constituti ad concubinas redire, vel alias assumere præsumperint, in aliquos eorum perpetua (hoc est, donec respiscant) excommunicationis sententia sit proferenda. Quod etiam ipsa concubina debeat excommunicari, ait Gloss. *in cit. c. 2. h. t. v. canonicè.*

R. P. Lenr. Jur. Can. Lib. III.

2. Resp. ad secundum: Tametsi ad alias pœnas sine trina, imò sine omni monitione procedere possit Episcopus, ad censuras tamen, ut nominatim ad excommunicationem cum concubinariis notoriis procedere nequit, nisi prævia trina monitione. Delb. *p. 1. c. 10. d. 1. s. 1. num. 29.* & *in indice part. 2. v. concubina.* Barbof. *in c. 2. h. t. num. 2.* constat ex Trid. *Sess. 24. c. 8.* & ex *cit. c. h. t.* Servanda hæc solennitas trinæ monitionis tanquam forma necessaria. Delb. *loc. cit. num. 26.* Item ad excommunicationem devenire non debet, nisi tandem post frustra adhibita alia remedia & punitiones. Arg. ejusdem Trid. *l. c.* dum ibi ordo pœnarum successive infligendarum refertur, & ultimo loco ponitur excommunicatio. Abb. *in c. clericos. h. t. n. 3.* Pirh. *n. 11.*

Quæst. 32. An & qualiter concubinariis incurrant suspensionem?

Resp. primò: Tametsi clericus concubinarium ipso facto sit suspensus à divinis suspensione quò ad le non secus, ac alius quilibet in peccato mortali existens, ut celebrando Missam & Sacramenta ministrando peccet mortaliter. *c. ult. h. t.* Barbof. *ibidem num. 5.* Et hanc non esse suspensionem propriè vel ex eo inferitur, quod talis clericus post peractam pœnitentiam recuperet. statim in continente executionem seu administrationem sui officii absque prævia absolutione; quod dici nequit; si talis suspensio foret censura. Non tamen concubinarium, etiam publicus & notorius, ipso jure suspensus est à divinis, Ordine, officio, beneficio suspensione propriè dicta, seu qua durante, celebrans aut ministrans, aut beneficium suum ministrans incurrit irregularitatem; quia hæc pœna suspensionis ipso facto à concubinariis incurrenda nullibi in jure expressa, ut constat ex Canonibus, quibus ea intentatur, dum ii, uti & Trid. dicant: *suspendatur, vel debent suspendi*: quæ tantum suspensionem sententiæ ferendæ, & non latæ significant. Quamvis tamen secus sit de Episcopis, utpote de quibus ait Trid. *l. c. si ab hujusmodi crimine non abstinuerint, & à Synodo provinciali admoniti se non emendaverint, ipso facto sint suspensi &c.* Ad hæc irregularitas non inducitur nisi in casibus in jure expressis juxta *c. is qui de sent. excomm. in 6.* Et sic tenent Innoc. *in c. si celebret. de cler. excomm. minist. num. 3.* Jo. And. *ibidem num. 4.* Covar. *Clem. furiosus. p. 1. §. 1. num. 5. de homicid.* Garc. *de benef. p. 7. c. 14. num. 19.* Barbof. *l. c. n. 4.* citans Fagund. *in præcep. Eccl. præc. 1. l. 2. c. 5. num. 48.* & alios. Pirh. *h. t. n. 18.* Reiffenstuel. *num. 41.* Wiestner. *n. 131.* ego *for. benef. p. 3. qu. 216. n. 3.* contra Abb. *in c. vestra. h. t. n. 7.* Sylv. *v. concubinarium. num. 4.* Bellet. *disq. cler. p. 1. §. 5. de discipl. cler. n. 1.* Farin. *de delict. Carn. q. 133. à n. 55.* Clar. *l. 5. §. fin. q. 73. n. 3.* Azor. *p. 1. l. 6. c. 7. q. 5.* & alios citatos. à Garc. *n. 8.*

2. Resp. secundò: Sed neque suspensio à beneficiis, quæ incurrenda statuitur *in c. sicut. h. t.* Clericis in sacris constitutis, si moniti concubinas à se non removeant, easdem non resumpturi, extenditurque etiam ad clericos constitutos in minoribus. Arg. *c. si autem h. t.* ut Gl. *ibid. v. spoliare.* Barbof. *ibidem num. 1.* Pirh. *h. t. num. 7.* Item, quâ à Trid. *l. c.* jubentur suspendi à beneficiorum administratione quicumque clerici, qui secundæ monitioni